СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
РІК L. Ч. 57. Джерзі Сіті, Н. Дж., пятниця, 13-го березня 1942. — No. 57. Jersey City, N. J., Friday, March 13, 1942. VOL. L.
ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

Японці Громадять в Новій Ґвінеї Значніші Сили, щоб Напасти на Австралію - Бразилія Готова Виповісти Війну „Осі" - Адмірал Кінґ Заповідає, що Перейдемо до Офензиви, бо Дефензивою Америка Війни не Виграє

АДМІРАЛ КІНҐ ЗАПОВІДАЄ ОФЕНЗИВУ ПРОТИ ВОРОГА; АДМ. ГАРТ ПРО ПЕРЕВАГУ ВОРОГА В ПОВІТРІ

ВАШИНГТОН. — Адмірал Ернест Дж. Кінґ, начальний командант американської фльоти та шеф морських операцій заявив, що американська фльота поведе офензиву проти ворогів Америки. Свою заяву зробив адмірал Кінґ на пресовій конференції секретаря маринарки полк. Накса, де крім нього був ще адм. Гарт. Обох їх представив репортерам секретар Накс. Адм. Кінґ сказав, що обороною не можна виграти війни. Її виграється лиш сильною, всебічною офензивою проти ворога на його власній території. У своїй приготованій заяві адм. Гарт зазначив, що завдяки повітряній перевазі японці зуміли поробити великі поступи на Далекому Сході. Гарт, що був командуючим американської фльоти на початку війни з Японією, заявив, що японці не тільки мали перевагу в літаках, але знаменито знали театр війни, тому, що в тих о-[illegible] мали свої торговельні інтереси. Він признав, що хоч японські втрати є дуже тяжкі, то втрати аліянтів теж великі. По втраті таких британських воєнних кораблів як „Принс оф Вейлс" і „Ріполз", аліянти не мали більших боєвих кораблів на Далекому Сході. Гарт твердив, що в далеко-східній боротьбі першорядну ролю ґрають американські субмарини.

ОФЕНЗИВА НА ВОРОГА ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ПЕРЕМОГУ, КАЖЕ ПРЕЗИДЕНТ

ВАШИНГТОН. — Подаючи до відома конґресу, що Злучені Держави видали $2,570,452,444 на допомогу Обєднаним Державам на основі „ленд-ліз" закону, президент Рузвелт отверто заявив, що це, що було дане, далеко не дорівнює тим видаткам, які треба понести, щоб цілковито перемогти ворогів. Війну виграємо, продовжав президент, тільки тоді, коли зачнемо нападати на ворога. А до того треба не тільки довшого часу, але також більше матеріялів та середників перевозу. Президент додав, що остаточна перемога буде здобута ціною великих жертв та втрат, та що офензива, яку плянують Обєднані Держави проти Держав Осі, вимагатиме всіх сил, які тільки має Америка. Здаючи докладний звіт конґресови про видатки з „ленд-ліз" закону, президент Рузвелт ще заявив, що завдяки цій програмі багато народів одержало американську допомогу та тим зміцнило свої сили для боротьби зо спільним ворогом.

ВІШІ ДАЄ ЗАПЕВНЕННЯ ЩОДО МАДАҐАСКАРУ

ВАШИНГТОН. — Підсекретар стейту Сомнер Велес заявив, що французький уряд дав запевнення, що остров Мадаґаскар, який є під французькою зверхністю, не піде в японські руки. Подібну заяву зробив журналістам також і французький амбасадор Ґастон Генрі-Гей, який рівнож катеґорично заперечив вістки, начеб то уряд Віші передав свою фльоту до диспозиції Німеччини. Він признав, що німці забрали деякі французькі кораблі після упадку Франції, але вся воєнна фльота остається далі французькою.

РЕПРЕСІЇ ПРОТИ НІМЦІВ В МЕКСИКУ

МЕКСИКО СИТІ (Мексико). — З урядових мексиканських кол подають, що уряд приготовляється до цілковитого розгромлення німецьких організацій в Мексику. В пляні є арешт 35 німецьких провідників як потенціональних лідерів „пятої колюмни". Вступні доходження можуть звільнити декого з них, але більшість їх буде передана до американських властей, які або вишлють їх до Німеччини з прочими німецькими дипльоматами, або вишлють до концентраційних таборів як чужинців ворожих держав.

ПОМІЧ КАНАДИ ОБЄДНАНИМ ДЕРЖАВАМ

ВАШИНГТОН. — Канадійський посол Літон МекКарти заявив, що Канада допомагає майже кожній з 26 Обєднаних Держав, чим тільки може. Передівсім Канада вишколює летунів для цілої імперії, а незабаром стане одним з найбільших летунських вишкільних центрів для всіх Обєднаних Держав. Далі він твердив, що з 11,400,000 населення, кожний з 29 горожан є охотником у військовій службі, а майже кожний у віці між 21. а 26. роком життя є змобілізований для краєвої служби. Подібно мається також і з промислом, який доставляє амуніції та узброєння не тільки Великій Британії, але також всім іншим Обєднаним Державам. Він сказав, що канадійці дають радо свої капітали на Позичку Перемоги.

ВАРҐАС ОДЕРЖУЄ ВОЄННІ ПОВНОВЛАСТИ; ВІДКЛИКУЄ БРАЗИЛІЙСЬКІ КОРАБЛІ

РІО ДЕ ЖАНЕЙРО (Бразилія). — Президент Бразилії Ґетуліо Варґас повзяв перші воєнні кроки проти Держав Осі, змінюючи конституцію в той спосіб, що одержав повне право конфіскувати майно горожан тиж держав, які допустяться агресії проти Бразилії чи бразилійців. Ця зміна конституції уповажнює його конфіскувати майно німців, італійців чи японців за ті втрати, які Бразилія поносить у цій війні. Досі німецько-італійські субмарини затопили вже кілька бразилійських кораблів. В політичних колах бразилійської столиці вважають, що ці міри є вступом до виповідження війни Бразилією Державам Осі. В наслідок тої зміни понад 500 фірм та банків тоталітарних держав в Бразилії можуть бути сконфісковані.

Президент Варґас рівнож дав приказ, щоб всі бразилійські кораблі, що тепер на водах, повернули негайно до своїх пристаней.

ОБМЕЖАТЬ ВІСТКИ ПРО ЗАТОПЛЮВАННЯ КОРАБЛІВ

ВАШИНГТОН. — Секретар маринарки полк. Накс заявив, що департамент не буде на будуче подавати назв та типів кораблів, затоплених ворожими субмаринами. Це розпорядження має на меті скрити від ворожої розвідки важні інформації про рух на морях. Департамент маринарки буде подавати загальн[illegible] про типи кораблів, „великий, середній і малий". Досі подавали не тільки назви й поємність затоплених кораблів, але також їх державну приналежність. А це використовували вороги. Секретар Накс рівнож заявив, що реорганізація фльоти відбувається далі, та що по її закінченні публика довідається докладніше про ці всі зміни, що зайшли в останньому часі.

НАГІНКА ЗА КОРАБЛЕМ „ТІРПІЦОМ"

ЛОНДОН. — Німецький найбільший корабель „Тірпіц", ровесник затопленого корабля „Бісмарка", нагло опустив свою пристань в Норвеґії і подався на північні води. Англійські літаки відразу це завважили і вслід за тим пустились за ним з торпедами. Помічні німецькі кораблі миттю окутали „Тірпіца" димовою заслоною, а сам „Тірпіц" поспішно удався до прибережного порту. На зустріч „Тірпіцови" випустили анґлійці також цілу хмару боєвих кораблів. Покищо „Тірпіц" сховався в прибережнім порті, але знавці кажуть, що він певно знов пуститься в намірену дорогу на північ, щоб там пустошити конвої, які везуть поміч Советам. Англійські літаки випустили в „Тірпіца" декілька торпед, але не вспіли ствердити, чи котра з них поцілила корабель.

ДАЛЬШЕ БОМБАРДУВАННЯ РУРЩИНИ

ЛОНДОН. — Британські літаки вже третю ніч за порядком бомбардували промислові центри в Рурщині. Внаслідок хмарної погоди не можна було ствердити успіхів бомбардування. Чотири британські бомбовики не вернули до домашнього летнища.

СОВЄТИ ДАЛІ ВДАРЯЮТЬ В НІМЕЦЬКІ ЛІНІЇ

ЛОНДОН. — Советська офензива на цілім фронті не вгаває. Советські війська завдали німцям великі шкоди на відтінку Ржев і ще більше затіснили шнурок довкола цього рукава. В околицях Вязми вони теж майже окружили німців зо всіх сторін. Біля Ленінґраду, на Україні і Кримі ведуться тяжкі бої. Советські війська дістались на 25 миль до Дніпропетровська.

У ПОГОНІ ЗА ВОРОГОМ.—Російський цензор з Москви каже, що ця світлина представляє російську кавалерію в погоні за німцями „десь на вкритому снігом західньому фронті". Світлина ілюструє „камуфляжові" верхні одіння верхників, що що їх мають робити невидимими на тлі снігу. Одначе брак накриття на конях підчеркують їх як темні плями на білім тлі.

ЯПОНСЬКІ КОНВОЇ ЗБЛИЖАЮТЬСЯ ДО ПАПУИ

КАНБЕРА. — З австралійських кол доносять, що велика японська фльотиля, що складається з багатьох транспортових і боєвих кораблів, їде морем у напрямку провінції Папуи, зокрема до Порту Моресбі, що лежить 150 миль від австралійського побережжя. Водночас японські літаки бомбардують Порт з повітря. Австралійські летуни з підмогою американських зістрілили сім японських літаків. У відплату австралійські літаки бомбардували порт Салямау, яку недавно заняли японці і там створили морську і повітряну базу. Вони ушкодили один японський кружляк і кілька менших боєвих кораблів.

В австралійських колах далі таке переконання, що вже в короткому часі японці поведуть загальну офензиву на Австралію. Як передало японське радіо японський премієр Тойо виголосив в парляменті промову, в якій закликав Австралію, щоб здалась, бо, мовляв, Британія і Злучені Держави Америки задалеко, щоб дати їй поміч і вона мусить уляги японським військам. Австралія, одначе, рішена боротись до загину. Туди напливає більша поміч з Британії і Америки.

НА ЯВІ ЩЕ ВЕДЕТЬСЯ БОРОТЬБА

ЛОНДОН. — Нідерляндський премієр П. Ґербранді, через радіо до голяндців заявив, що положення в Нідерляндських Індіях дуже критичне, але голяндці мусять разом зо своїми союзниками далі боротись. Він казав, що на Яві нідерляндські війська, разом з 3,000 австралійців і 2,000 британців та американців, далі продовжують війну. Також нідерляндська фльота далі бореться. Нідерляндська Індія втрачена лише хвилево. Війна ще не закінчена і вона ведеться на всіх фронтах. Як вороги будуть розбиті вони все віддадуть, що награбили. Він теж заповідав, що у свій час зачнеться загальна офензива проти японських сил, які дотепер зазнали великих втрат. Він далі говорив, що японська інвазійна армада складалась з шістьдесять кілька транспортових кораблів, з 14 кружляків, з 55 нищівників, 25 субмарин і пять летунських маток. Всі морські сили Обєднаних Держав в тих водах виносили лише одну третину цього.

СТАФОРД КРИПС ІДЕ ДО ІНДІЇ

ЛОНДОН. — З доручення британського уряду вибирається до Індій сер Стафорд Крипс, провідник британської палати представників, щоб полагодити на місци справу надання Індії ширшої політичної свободи. Та справа натрапляє на великі труднощі внаслідок розсварення індійського населення. Сто міліонів магомеданів, які відзначаються боєвим духом і віддають найкращі услуги Британській імперії, бояться, що з наданням повної політичної свободи Індії скористають передусім ґіндуси, які ненавидять магомедан і їх переслідують. Магомедани вже вислали протест до Лондону. Стафорд Крипс, як досвідчений політик і адвокат, має на місци переконатись про бажання місцевого населення і знайти способи полагодження місцевих спорів.

КРИТИКА БРИТІЙСЬКИХ ЛІТАКІВ

ЛОНДОН. — В британськім парляменті адмірал Кіс гостро критикував міністерство летунства, яке засобило британську фльоту старомодними торпедовими літаками, що роблять пересічно по сто миль на годину, в той час як модерні літаки роблять по триста і більше. Кіс говорив, що тими старими літаками британські летуни атакували недавно німецькі кораблі „Шарнгост" і „Ґнайзенав" і тому не осягнули бажаних успіхів. Йому відповідав міністер фльоти, Александер, який частинно признавав рацію, але додавав, що тепер британська фльота дістає найновіші моделі літаків.

НЕ БУДЕ В АНҐЛІЇ БІЛОГО ХЛІБА

ЛОНДОН. — Британський міністер харчів, Вултон, заявив, що уряд забороняє випікування білого хліба, а запроваджує випікування з разової муки. В той спосіб уряд заощадить річно 700,000 тон у кораблях, які могтимуть на місце ощадженої пшениці привозити воєнні продукти. Також населення скористає під оглядом здоровля, бо разовий пшеничний хліб має в собі багато вітаміни БІ і лікарі вже за мирних часів накликали населення їсти більше разового хліба.

МАДЯРСЬКО-РУМУНСЬКИЙ СКРЕҐІТ ЗУБІВ

БУКАРЕШТ. — Румуни дуже незадоволені з мадярської політики. Вони не забули втрати Семигороду. І тепер вони знов відновляють свої претенсії до цеї провінції.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить псилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ ПОБАЧУТЬ ЗА ДУБОМ ЛІС?

У минулий понеділок президент Рузвелт виголосив через радіо до фармерських організацій одну зо своїх промов, що мають на ділі дати напрямні в ці критичні часи.

Президент Рузвелт промовляв про фармерську справу не вперше. Від коли став президентом, промовляв він до неї не один раз. Мало котрий президент займався нею так постійно й так щиро. Змісти цих промов усе зверталися до справ, що пекли американського фармера. На першому місці між цими справами були ціни на фармерські продукти, котрі стали першою справою зараз по закінченні першої світової війни, коли високі в війну ціни впали до руїницького рівня.

Зацікавлення президента Рузвелта цею справою було потім підтверджене діяльністю уряду на зараду цієї болючої для фармерів болячки. Цілий федеральний скарб станув на приказ президента на допомогу фармерам, очевидно коштом всего населення Злучених Держав.

Здається, що якраз ці обставини дають тепер президентові Злучених Держав подвійне моральне право відкликатися до фармерів у справі цін на фармерські продукти й закликати їх не дивитися за своїми найближчими економічними інтересами, не оглядаючися на інтереси інших верстов. Це, що інтереси фармерства були все близькі серцю президента, дає специяльну силу його закликові до фармерів подивитися на свої інтереси не зо становища тимчасового інтересу, а зо становища інтересів на дальшу мету.

Високість цін на фармерські продукти є звязана тісно з цінами інших продуктів, себто продуктів промислу. Колиб дозволити цінам на рільничі продукти піти вгору без кінця, то нема ні сили ні засади, на якій можна би стримати зріст цін на фабрикати. Колиж ціни на всі товари поженуть угору, в краю наступить інфляція, котра певно сильно потермосить цілою обороною краю. Колиж нарешті скінчиться війна, ціни на фабрикати впадуть, а вслід за тим будуть мусіти впасти ціни на рільничі продукти. Настане дефляція, що певно зруїнує фармерів. При тій дефляції від фармерів відберуть удвоє й втроє те, що тепер фармері заберуть при інфляції.

Звертаючися своєю промовою до фармерів, президент старався теж здержати фармерів перед робленням натиску на своїх конгресменів і сенаторів. Що ця небезпека є справді сущна, знаємо з того, як конґресмени недавно тому голосували проти обмеження урядом цін на рільничі продукти. Ці конгресмени становлять у конґресі зорганізовану цілість, відому під іменем фармерського блоку. Промова президента має на цілі отямити й фармерів і цей фармерський блок, щоби вони дивилися на справо політичо, як на цілість, а не лише як на справу своєї верстви.

Збільшена Продукція - Ключ до Перемоги

„Піт і чинність у продукційній лінії мають відповідати крови і чинности на боєвій лінії".

Цей клич перемоги дає нам Доналд М. Нелсон, голова Ради Воєнної Продукції, в першій з чотирьох тижневих радіо-промов у відповідь на запит, що можуть робити цивільні особи, щоб допомогти виграти війну.

Д. Нелсон поставив до нас питання, яке він завдавав сам собі:

„Чи ви робите сьогодня все що є у вашій силі, аби дати більше зброї до рук наших борців?"

А у відповіди подає Нелсон таке:

„Я підкреслює, що зброя, яку ми виробимо завтра, на наступний місяць або на наступний рік, не попаде до тих, хто потребує її сьогодня, а вони розпучливо потребують її сьогодня.

„В Німеччині, в Японії, в завойованих краях міліони людей привязані до праці загрозою смерти, концентраційних таборів і під батогом секретної поліції.

„Ми не боремося з ворогом, продукція якого є свобідна. Ми боремося з ворогом, у якого заряд і праця є силувані. Обоє під загрозою смерти мусять робити точно те, що їм кажуть. Вони є фактично рабами. Ми стоїмо проти Німеччини і Японії, а їхня продукція є на свойому вершку.

„Отож, я питаю вас всіх, свобідних мужчин і жінок: можемо ми їх перевищити? Відповіді треба шукати в тім, що ви, люди воєнно-продукційних закладів — заряд і робітництво — робите відносно того сьогодня.

„Я говорив з людьми, які обвинувачують робітництво в недостачі продукції. Я говорив з представниками робітництва, які закидають зарядові брак продукції. Я говорив з управителями, які обвинувачують своїх постачателів. Я говорив з постачателями, які кажуть, що брак матеріялів. Та я говорив з багатьома особами, які обвинувачують Вашингтон.

„Моя відповідь всім тим людям була така: що Ви самі зробили?

„Промисловцям я сказав:

„Чи ви справді пробували усунути причини справедливих нарікань на умови праці у вашому закладі?

„Я казав робітництву:

„Чи ви справді дійшли до краю у справі полагодження ваших непорозумінь без спинення продукції?

„Отож я звертаюся до промисловців; фабричних людей; усіх вас, хто може спричинитися до ще більшої продукції: загляньте у свої серця, спитайте свого розуму, будьте чесні самі з собою й дайте відповідь на моє питання:

„Робите ви сьогодня кожну звичайну річ, що є у вашій силі, аби літаки, тенки, зброя й кораблі, амуніція й засоснтрення, що їх так страшенно потребують наші вояки, доходили до їх рук скорше й постійно у збільшенім розмірі?

„Доки ми не можемо відповісти на те питання голосним, рішучим — так, доти ми в дійсности помагаємо „осі" виграти цю війну. Вояки МекАртура в закопах, вояки в Індіях, наші хлопці на суходолі, на морі і в повітрі є першими, що будуть терпіти, терпіти смерть.

„То є продукційна лінія, що постачає для боєвої лінії. Але на боєвій лінії обороняється свобода — ваше право на свобідне підприємство, ваше право до колєктивних умов, ваше право критики, ваше право молитися як хочете — ці речі, що є для вас найдорожчими понад усе, обороняються саме тепер на боєвій лінії.

„Це не має значіння, чи ви доглядаєте за варстатом, чи керуєте лінією продукції, чи управляєте фабрикою. Як ви завтра почнете подавати трохи більше охоти, трохи більше рішучости до праці, ми можемо перемогти з найменшими витратами крови і майна.

„Недосягнення нашого кліча може означати кінець свободи по цілім світі на століття. Можемо ми розуміти, що це значилоб не тільки для тепер живучих, але для будучих генерацій? Я думаю, що можемо.

„Президент вимагає збільшеної продукції. Тому я пишу до зарядів і робітників фабрик, втягнених у важну воєнну продукцію, аби встановили спільні комітети з заряду й робітництва у тих закладах, щоб приспішити продукцію ще й поза завдання, встановлені президентом.

„Я є певний, що ми можемо збільшити продукцію на 25 відсотків з існуючим засоснтренням.

„Щоб наблизити завдання ближче до робітників та зарядів, я визначую продукційні розклади головним промисловцям. Вони дістануть квоту виробництва, основану на наших відомостях, скільки підприємство може виробити.

„Ми, американці, любимо суперництво в спорті і промисловости. Тут, в цьому пляні, маємо найбільше за всі часи суперництво, в якому воля і досвід американської індустрії — людей і заряду — можуть дійсно створити свободу довкола світу.

„Також звертаюсь до кожного закладу, щоб була встановлена можливість для кожного робітника представляти свої думки й пропозиції, як краще виконувати працю. Ті, що будуть визнані відповідними, відішлються до Вашингтону. Наколи будуть визнані цінними, станутъ доступними для всіх закладів. Таким чином, використаємо широко новий запас ідей, зіллємо наші продуктивні генії в обєднане зусилля до перемоги. Особи, які зроблять особливий вклад до більшої продукції, зістануть відзначені.

„У Вашингтоні ми можемо накреслити тільки основні форми цеї продукційної кампанії. Успіх залежить від мужчин і жінок продукційної лінії. Ті продукційні лінії вирішать, чи ми тримаємо боєві лінії та чи остаточно розібємо ворога.

„Тому кажу вам, свобідним мужчинам і свобідним жінкам продукційної лінії, свобідному зарядови американської індустрії: Працюйте, як ще ніколи не працювали, щоби ми могли перемогти ворога, що є таким безоглядним, брутальним й крівавим, якого ми ще ніколи перед собою не мали".

Шевченкове Навчання і Дійсне Життя

Березень — це місяць Шевченківських Свят. До плодів духа Шевченка відносимось майже з релігійною пошаною. В писаннях поета є глибока любов до українського народу, велика мистецька краса і велика фільософічна мудрість. Шевченко це той одинокий український поет і мислитель, якого шанують всі українські суспільні шари та якого не посміє затронути рука навіть найбільш бистроумного критика.

Але тому саме, що до творів Шевченка ми набрали майже релігійної пошани, з його творами ми поступаємо нераз так, як люди поступають нераз з релігією: Вони моляться Богу раз на тиждень; раз на тиждень, впродовж одної години, в церкві, їх серця сокрушаються і беззастережно признають досконалими всі релігійно-моральні засади. Раз в тижни вони нагадують собі про Бога, душу, позагробове життя, потребу жити релігійно і своєю твердою мораллю заслугувати собі друге, вічне життя. Після такого одногодинного релігійного настрою вони йдуть до дому і зачинають по старому жити так, як жили, себто поступати всупереч всім тим ґарним релігійним засадам, які впродовж години в церкві сокрушали їх серця. „Треба любити ближнього", погоджувався вповні недавно такий побожний громадянин. „Не треба робити іншому чоловікови пакости; не можна кривдити його, обманювати; треба прощати іншим провини; наставляти друге обличчя, коли хтось вдарить в перше". Всі ці високі засади в церкві звучали так природньо, так переконливо і так потрібно. А ось вернувши до дому все це пропадає немов омана і людина стає вовком супроти іншої людини, використовує й кривдить її, гатить її в обличча без найменшої провокації, часто лише задля якоїсь звірячої насолоди.

Та може це діється так тому, що релігія ставить нам ідеал людської моралі і етики; а ідеалу смертна людина на цій землі не може осягнути. Вона може лише прямувати до ідеалу; але мусить вмірати не осягнувши його. Та й прямуючи до ідеалу людина всетаки ушляхотнює себе і стає кращою, ніжби була без ідеалу. Саме в тому є зміст ідеалу релігійної моралі.

Вглубившись у навчання Шевченка ми побачимо, що є в них крім релігійно-етичних ідеалів багато практичної науки, як треба поступати, щоб двигнутись з національного придоптання та відбудувати свою від нікого незалежну державу. Коли брати Шевченка, як людину він теж мав багато людських слабостей і навичок, які далеко відсували його від характеру якогось церковного святця - праведника. Проте зо всіма тими слабими навичками, якими грішимо ми усі, Шевченко зумів створити нам взірець невгнутого борця за волю свого народу, взірець дійсного патріота. Крім цього прикладу цивільної мужности і характеру Шевченко залишив нам духову спадщину, з найвиразнішими вказівками як поступати, щоб „усміхнулась заплакана мати" і щоб українцям лекше жилося.

Ці вказівки ми повторюємо з релігійною пошаною. Щороку в місяці березні зо сцени розносяться патріотичні слова нашого Пророка. Наводять ті слова виконавці програм, бесідники, слухачі, громадянство. „Обнімітеж брати мої найменшого брата", з патосом голосить бесідник. Авжеж, „обніміте брати мої найменшого брата", майже зо сльозами повторюють слухачі. „В своїй хаті своя правда і сила і воля". „Світе тихий, краю милий, Моя Україно! За що тебе сплюндровано, за що мамо гинеш?"

Продовж кількох годин свята все в найкращому порядку: і обнимали найменшого брата, і було зрозуміння до своєї „хати" і незмірна любов до Неньки України. Але вийшовши з концертової салі в одній хвилині гадюка обвиє серце і замісць „обнимати найменшого брата", ніж затоплюють у спину того найменшого брата; замісць горнутись разом, творити свою силу і здобувати пошану, серед чужих та своїх — повстає скажене розбивання народнього життя і несамовита радість, що те життя занепадає; замісць помочи тій Неньці Україні, такої, на яку дані обставини і можливости дозволяють — цілковите забуття про ту Неньку, мовляв, „хай сама собі дає раду".

В Америці ми маємо обовязки супроти нашої прибраної Батьківщини і внаслідок війни ті обовязки вищі від всього іншого. Проте навіть серед тих обставин можна помогти, чи підготовити майбутню поміч, для нашої старої Неньки, яка дала нам життя, підховала нас і випустила в світ здобувати кращої долі. Навіть серед теперішних наших обставин можна поступати так, що поміч старій Неньці цілком не буде противитися інтересам і помочи нашій Батьківщині Америці, а навпаки і одна і друга поміч будуть себе взаїмно доповняти.

Наша Батьківщина Америка не бажає неволі іншим краям. Навпаки, вона бажає для всіх волі. Деспотизм це гніздо агресії, розбою. Деспотизм дає почин світовим завірюхам, в які остаточно попадають і найбільш миролюбні народи. Америка не має нічого проти того, щоб Україна визволилась. Але до визволення України „тут, на американськім ґрунті, треба підходити під кутом інтересів Америки. Американські власти зацікавлені долею європейських народів. Ось вони проголосили, що буде тут творитись чужий міжнародний леґіон. Чому вони не цікавилисяб долею й українців? Але, як сказано, в нинішню пору, коли змагаються на життя і смерть світові потуги, до цеї справи треба підходити під кутом інтересів Америки.

Зробім те, що можна тут зробити, а виконаємо заповіт Шевченка і за це подякують нам — і прибрана Батьківщина і стара наша Ненька Україна.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

Коломан Міксат.

По Дорозі до Зуґльо

— А то з вас леґкодух і ви смієте оповідати це?

— Ви пані скажете вашу думку після того, як почуєте закінчення. Прошу слухати дальше... Ґа-ґа, вже третя зараз стане розвиднюватися. Всеодно. Пане Горобець, напийтеся та наливайте собі дальше самі.

— Несчислимі зорі на небі — відповів він затираючи вдоволено руки.

Мій новий ідеал називався Маґдуня. Мала вона дрібоське лице й бліде, а під лівим оком перчик. Він її трохи опоганював.

— Я гадаю, що перчик хіба прикрашує?

— Де там, я не люблю перцю навіть у стравах. І я писав у честь Маґдуні поезії та оспівував гексаметрами її волосся, очі й ніс, а ні словечком не згадував перчика. Всеж, як я мусів кинути Шельмес і Маґдуню, щоби в Пешті покінчити правничі студії, став я невільником першого перчика, який я побачив на жіночому личку. Ви, пані, не смієтеся, таж бачите, що поправді я все любив Естеру Ішеп.

— Так так, так...

— Теперішня дівчина звалася Катруся Шпербо. Було то маленьке дівчатко, личко товстеньке, живе, чоло біле, волосся золоте.

— Певно, вона також була без закиду.

— Ось саме й це. Її борода виставала занадто, всеж я залюбився в ній, так як була.

— Ну жду цікавого звороту.

— Вже недалеко. За кількa літ вернувся я до Шельмес і — як гадаєте, пані, — про кого мріяв я тепер???

— Про Маґдуню.

— О, ні. Поґана пані Каткова запалила вогонь мені в серці, бо їй виставала борода, так як Катрусі. Це я собі найлише з неї пригадував. Ось і доказав я існування льоґічного ланцюга вічного кохання.

— Гарна мені льоґіка.

— Всеж я вірю в неї та чую, що коли із захватом дивлюся на вас, то покланяюся Естері Ішеп, тому першому коханню, бо пані Каткова мала такий сам носик і стрункий стан, як ви.

При тих словах хотів я обняти її, та вона вирвалася мені сердито та побігла до дверей сусідньої кімнати.

Я кинувся за нею, а по дорозі поперевертав крісла й посуду.

— Геть! — кричала схвильована та червона з гніву. — Геть, осоружний чоловіче! — і з лоскотом замкнула двері перед цосом.

Я стояв здивований, а Горобець п'яний їв і попивав.

— Гарна дівчинка — мимрив під носом — сильна та крепка, то не такий делікатний крам, вона тут зараз вийде.

Я також так думав, бо „осоружний чоловіче" не звучало так сердито. Тому я тихенько застукав до дверей та став просити:

— Може я вас розгнівав? Вийдіть, пані, тай погодімося. Я жалую, що був такий сміливий. Позвольте мені ще раз глянути на ті чудові оченята! Вийдіть, пані, прошу вас!

Не було відповіди. Зі середини чув я тихий голос, начеб говорила щось до себе, може і плакала, бідненька, вражена дитина. Я добирав ще солодших, миліших слів, та й на них не відповідала нічого. Вкінці втратив я терпець і вдарив пястуком об стіл:

— Платити!

Старий, здивований тим, похитав головою.

— Таж іще паде дощ, прошу пана!

Аж тут заскреготів ключ у замку, тверi відчинилися. Серце забилося мені сильніше. Ось вкінці вилетіла пташка з клітки.

Я глипнув лише раз і відскочив переляканий. Ця пташка мала неґолену бороду, довгий червоний ніс і повстяні ходаки на босих ногах.

— Що там? — спитав непривітно. — Не дасьте навіть людям виспатися!

— Чорт там будив вас! — озвався я схвильований.

Він позіхнув і відповів усміхаючися глумливо:

— Певно, приємніше залицятися до моєї жінки.

Ми обрахувалися, при чому виявилося, що Горобець, слава Богу, мав здоровий апетит. Та що сталося, то вже не відстанеться. Шкода мені було не так грошей, як часу, бо вже було рано, вози з молоком туркотіли вулицями, чути було, як підносили залізні крамничні рулети. Та дощ і вітер іще не настав. Земля горіла мені під ногами.

— Ходімо, пане Горобець, ходімо.

— Куди? — спитав старий здивований.

— Таж до Зуґльо!

— До Зуґльо? За чим?

— Чи ви стуманіли? Абож я вас не замовив?!

— Мене? Я нічого не знаю. Тут у цій крамниці побачив я вас, пане, вперше.

— А то ґарна історія! То ви не візник, який привіз мене сюди?

— Я? Ні. Мій покійний батько (най з Богом спочиває!) був візником у Великому Вараждині.

— А ви хто?

— Я вам уже говорив. Я Павло Горобець, крамничний сторож із тієї вулиці.

* * *

То була одинока пригода в мому одноманітному житті й можу справедливо сказати, що ні загалом, ні в подробицях не випала вона занадто добре.

(Кінець).

ПАЛАТА ПОСЛІВ ПРОДОВЖУЄ ІСНУВАННЯ КОМІТЕТУ ДАЕСА

ВАШИНГТОН. — Палата послів 331 голосами проти 46 ухвалила продовжити Комітет Даеса, що розслідує неамериканську діяльність, до 3. січня 1943 р. Опозиція закидувала Даесови, що він потурає про-фашистівським й пронацістичним організаціям, а переслідує тільки комуністів. Згаданий комітет входить вже у пятий рік існування.

Населення Ґренляндії виносить менше як 17,000.

ВІЙСЬКА ДЕ ҐОЛЯ ВДИРАЮТЬСЯ ДО ЛІБІЇ

ЛОНДОН. — Вільно-французькі війська ґенерала Де Ґоля вдерлися з центральної французької Африки до Лібії і запустились в неї кількасот миль. В останніх дни вони заняли місто Темиса, що лежить 350 миль від берегів Середземного моря.

НАПРУЖЕННЯ МІЖ ШВЕЦІЄЮ І НІМЕЧЧИНОЮ

ЛОНДОН. — В лондонських колах говорять, що треба числитися з можливістю, що німці з весною можуть вдарити в Швецію. Публична німецька опінія в останніх часах звернулася рішуче проти шведів і з боку німецьких кол йдуть перестороги, що Швеція не може собі робити те, що їй забагається. Німці закидають шведам, що вони симпатизують з німецькими ворогами і використовують кожну нагоду, щоб дескредитувати німців.

НА РІЖНІ ТЕМИ

„ТЕМИ ТАЙМСУ"

У своїй рубриці під таким наголовком великий нюйорський щоденник „Ню Йорк Таймс" розписався про штани. Порушив при тому питання: чи справді це ощаджує сукно, що уряд заборонив шити до одного мужеського одіння по дві пари штанів?

Представляю собі, як огірчені таким писанням будуть люди, для яких ґазета служить лише „високій політиці" і для яких справа штанів зовсім не „висока" справа.

Дуже можливо, що між читачами „Ню Йорк Таймсу" не найдуться такі люди. Одначе між читачами іміґрантських ґазет такі люди певно найшлися би.

Звідки таке розуміння завдання ґазети?

Відай нема сумніву, що пішли такі думки з громадянств, у котрих поняття про вижчість і нижчість уважається преважною справою. В американськім громадянстві, де ці питання існують, але де вони не грають такої важної ролі, як у ріжних европейських народів, ні читачеві ні редакторові питання „нижчости" штанів при писанні статті може й на думку не прийде.

НАРОД І ПОЛІТИКА

Могло би це видаватися комусь дивним, чому писання про штани мало би бути „низьким": адже питання одіння для народу важна справа, і з економічного погляду, і з погляду культури, а через те й для політики може бути важне. Як ґазета має займатися народними справами, то певно й штанам повинна би призначити належне їм місце.

Та біда в тому, що в понятті народу покутують ще часто поняття, що походять зо старих часів, коли за народ уважалися лише „вищі" верстви: шляхта, священство, державні урядники. Для таких верстов штани не представляли певно розмірно такої ваги, як для „нищих" верстов. Через те, що політикою займалися лише „вищі верстви", то й штани не входили в поняття „народних справ". Навіть як „нижчі" верстви стали займатися політикою, як вони вже стали зачисляти себе до „народу", то й вони, перебравши від „вищих" інтерес до політики, перебрали від них і звичайні в вищих" верствах поняття про „високу політику".

Багато таких людей, переїхавши океан, в Америці скидали старокраєві штани й одівали „американські". Одначе часто вони зо старими штанами не скидали старокраєвих понять про „високу політику". Такі люди, прочитавши в ґазеті про штани, певно полаяли би в души редактора, що замісць писати про „високі" справи, розписався про штани.

„ВИСОКІ" МОВИ

Уже півтора сотки літ минуло з того часу, як звісний у свої часи анґлійський письменник Вилйем Кобет розписувався в Анґлії широко про подібні питання, що покутували тоді в Анґлії в справах мови.

Писав він саме про загальний тоді звичай називати грецьку й латинську мови вченими, а анґлійську мову невченою, простою, низькою. Багато чорнила й паперу зужив Кобет, доказуючи, що в самій грецькій ні латинській мові нема нічого такого, за що їх називати би треба вченими. Адже коли якісь слова, сказані по янґлійськи, є дурницею, то вони останутъ дурницею, коли їх сказати по грецьки або латински. І люди, що вчилися латинської або грецької мови, вже від навчання цих мов розумними не стали; як вони дураки в своїх думках по англійськи, вони останут дураками, хочби почали свої думки висказувати по грецьки.

Як можна легко добачити, в цих поняттях про „високість" грецької й латинської мови покутує ще далі розуміння, дуже подібне до понять про „низькість" політики, що „не стидається" говорити про такі справи, як штани. І як легко можна догадатися, поняття про „високість" латини й греки теж тісно звязані з громадськими поняттями про вищість і нижчість певних верстов. У даному випадку з мовами Кобет вказував на те, що люди, які ходили до „високих" шкіл, завели звичку думати про себе як про „вищих" людей, а про старинні, нині вже мертві мови, як про „вищі" мови.

НЕ ПЕРЕВЕЛИСЯ

І як у справі зо штанами іміґранти привезли зо собою до Америки свої старокраєві поняття про „низькість" штанів, так само вони часто перевезли зо собою такі старі поняття про мову. Наприклад, серед іміґрантів не анґлійського поважання можна часто доглянути поважання до анґлійської мови як до „вищої" мови.

Виходить це розуміння „вищости" анґлійської мови в порівнанні з „низькою" старокраєвою, коли іміґрант не має поважання до якогось твору, коли він написаний його мовою, але з подивом підносить брови й розкриває уста, коли побачить це саме анґлійською мовою. Або коли він позіхає, слухаючи хочби найрозумнішого бесідника „своєю" мовою, а приплескує зовсім пустій промові, сказаній по анґлійськи.

Можу собі представити, як про таке підвищування анґлійської мови писав би Кобет, що колись дотепно писав про її принижування. Коли я бачу, як наші іміґранти бють чолом, як народжений тут син говорить чи пише по анґлійськи, мені нагадує наївну увагу чужинця, що, заїхавши у Францію, надивуватися не міг, чуючи, як малі діти говорили по французьки: „Дивіться! Таке мале, а вже француз!"

ЗАМОТАНА СПРАВА

Зрештою справа зо штанами не зовсім така проста, як то в горі сказано. Можуть саме в ту справу вмотатися інші погляди, через які штани вийдуть зовсім не такими „низькими", якими вони виходять зо становища „високої політики".

До справи „вищих" і нижчих" верстов може домішатися справа полу, бо як відомо, в нас жінки це „нижчий пол. Через те штани вважається признакою мужеськости або чоловічої поваги в родині. Звідки йде поговірка: в тій родині жінка штани носить.

Може вмішатися до справи ще справа віку. У багатьох народів хлопець ходить якийсь час без штанців. Мати штани значить: дійти певного віку.

І ще інші комплікації мужуть зайти, як в тій народній анекдоті про Федька, що на Великдень між парубків вийшов, несучи бороду в гору.

„Щож Федьку, так носа дреш?" питалися товариші. „Тому, що нову камізельку одів?"

„Не тому. А тому, що батько мені її вшив зо своїх старих штанів."

КОЖНИЙ СВІДОМИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ УКРАЇНЕЦЬ ПОВИНЕН БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

МИКОЛА ЛИСЕНКО

Микола Лисенко родився 10. березня 1842. р. в селі Гриньках, кременчугського повіта, полтавської ґубернії на Україні. Його батько Віталій Лисенко, український дідич, походив із давньої козацької родини. Вже в ранній молодости проявляв Микола Лисенко нахил і незвичайні спосібности до музики. Коли це завважала мати, почала учити його гри на фортепіяні. Батько Лисенка служив військовим начальником при кирасірах, тому нераз доводилось малому Миколі слухати військової орхестри, що робила на нього велике враження. Він з памяти вигравав опісля ті марші, яких наслухався на військових вправах і добирав вправно до мельодій широку гармонію.

На 11. році відвезено Миколу на науку до Києва, де він далі образувався у фортепіяновій грі під рукою доброго учителя чеха Паноцького. Тоді вже грав він нераз перед зібраною публикою навіть труднійші твори з добрим успіхом. З Києва перейшов Лисенко до четвертої ґімназіяльної кляси до Харкова. З кляси до кляси переходив він з найкращими свідоцтвами, а рівночасно працює пильно над своєю музичною освітою, користаючи з науки ліпших учителів музики Димитрієва, а відтак чеха Вільчка.

По скінченні ґімназії в 1860. р. записався Лисенко на природничий виділ університету; по році перебрався він у Київ, де й покінчив університетську науку в 1865. р. У Києві попав Лисенко поміж гурт патріотичної молодіжи, в товариство палких та щирих земляків своїх, студентів, та під їх впливом прийшов до народньої самосвідомости, пізнав: **хто він є, де він, у якім краю живе, серед якого люду, які його обовязки для рідного народа.**

Ціле дотеперішне життя Лисенка склалося так, що він заранія пізнав і щирим серцем полюбив українську народню поезію і музику. Дитячі літа до 11. року прожив Лисенко виключно на селі серед співучого українського люду. Уже няньчині співи та казки запали йому глибоко в душу. У Лисенкового батька за часів кріпацтва (яке знесено в Росії аж 1861. р.) була велика двірня, багато челяди і кріпацьких дівчат-служниць, яким не заборонювано співати народні пісні і виводити весняні ігри та танці. Часто закликали Лисенкові родичі тих дівчат у покої, щоб налюбуватися їх співами. Через те М. Лисенко уже малим хлопцем познакомився із народньою поезією та перейнився щиро народною музикою. Особливо припали йому до вподоби обрядові пісні та ігри.

У Києві застав Лисенко серед товаришів студентів окрім запалу до праці також велике заінтересовання народньою поезією. Приїзджаючи з вакацій, навозили студенти велику силу народніх пісень, які записував Лисенко у ноти і співав у гурті разом із товаришами. В тих часах заходили іноді до Києва і сліпці кобзарі, від котрих почув Лисенко у перше історичні українські пісні, т. зв. думи. Виїзджаючи літом на село, Лисенко й сам записував обрядові й побутові пісні із уст народа. Бувало цілі оберемки таких записок навозив він із села до Києва. Тоді він чим раз то більше кріпив свої молоді сили, вправлявся в записуванні народніх пісень. А річ це зовсім не легка розріжняти щиро-народнє від чужого, занесеного, та вірно передавати нотним письмом народні мельодії з їх ріжнородним ритмом. **У праці над народньою музикою не мав Лисенко ніяких попередників і перший мусів протоптувати стежку на цьому полі,** не маючи ні звідки вказівок ані поради.

От тепер придалось Лисенкові найкраще його значне музичне образовання. Притім він не цурався ніякої праці. Чи треба було зложити хор, чи урядити музичні вечерниці або концерт, чи вивести яку театральну виставу з музикою, чи розкласти яку пісню на хор — усім тим радо займався Лисенко і заправлявся до цього діла, якому служив опісля до смерти.

По укінченні університету 1865. р. Лисенко вступив до урядової служби і став мировим посередником у київській ґубернії. Прослуживши два роки та зібравши невеличкі гроші, поїхав Лисенко до Німеччини, де в місті Липську записався до музичної консерваторії. Тут учився він дальше фортепіянової гри у славного музика, що звався Райнеке, а науки гармонії і композиції у професора Ріхтера. У Липську розпочинає М. Лисенко в 1868. році видавати народні пісні і писати музичні твори, що зеднали йому опісля заслужену славу. По укінченні науки в Липську вернув Лисенко до рідного краю та не вдоволився своїм дотеперішнім образованням і поїхав на два роки (1873—75) до Петербурга, щоби у тамошній найвищій музичній школі далі вчитися. В Петербурзі слухав він викладів славного російського музика Римського-Корсакова.

Від 1876. р. проживає Лисенко постійно в Києві, де учить фортепіянової гри у великім науковім закладі, а також удержує окрему музичну школу.

Що року збірає Лисенко великі мужеські і мішані хори та устроює концерти, на яких хори під його управою співають українські пісні при фортепіяновій грі або й з цілою орхестрою.

Лисенко бере також визначну участь у громадянському житті. Він стає в останніх літах свойого життя головою „Українського Клюбу" у Києві і з долею-недолею Клюбу вяжуться тісно останні дві його життя. Помер наглою смертю 6. листопада 1912. р.

***

Микола Лисенко є **безперечно найзнаменитшим українським музиком-композитором; йому також належиться почесне місце між першорядними талантами світової слави. Ґеніяльні твори Лисенка приносять честь українському народови перед іншими освіченими народами; вони мають значіння для всього образованого світа, збагачуючи скарбницю людського духа вицвітами типової української національної музики.**

Свою діяльність звернув Лисенко передовсім на поле української народньої музики. Придбавши собі широке музичне образовання і почуваючи в собі талант, іскру Божу, він принявся за збирання і оброблювання народніх пісень не лиш з відповідним підготовленням і знанням, але й із правдивим замилуванням та одушевленням музика-поета.

Лисенко перший зрозумів духа української народньої музики та підмітив і оцінив її своєрідні признаки, перший приложив до українських народніх пісень відповідну їх складові гармонізацію.

Своїм талантом і невсипущою працею **Лисенко підніс українську народню пісню до висоти артизму і вітхненого творення; розкриваючи перед світом багатство народнього пісенного скарбу, научив він широкі верстви української суспільности розуміти і високо цінити свою народню поезію і музику.** Лисенко показав дорогу молодшим музикам-композиторам, що за його приводом взялися до поважної праці на полі народньої музики. Лисенкові збірники народніх пісень — це велике безсмертне діло, якого моглиб нам позавидувати щасливійші народи.

Ще більше значіння мають оріґінальні самостійні музичні твори Лисенка, особливож його твори і музика до Шевченкового „Кобзаря". Це вітхнені пісні-поеми, у яких музик ураз із найбільшим українським поетом виспівав радощі і скорботи свого народа.

Музичні твори Лисенка носять на собі признаки першорядного таланту, та відзначаються окремішним складом і своєрідною закраскою: у них відбилася душа самого їх творця.

Лисенко перенявшися духом народньої музики зумів також у своїх музичних творах підійти під лад народніх пісень. Цей напрям проявився особливо в його музиці до Шевченкового „Кобзаря", в операх і деяких фортепіянових творах.

Лисенкова музика плине неначе із глибини народньої душі, зображає людські почування вірно і правдиво у щиро народній формі.

У щиро-народніх творах Лисенка находять українські музикальні круги для себе багатий і питомий корм. На цілім просторі України співають люде залюбки Лисенкові пісні; при всяких святочних нагодах, на музикальних вечерницях, концертах, — **скрізь чуємо Лисенкові твори: вони викликують одушевлення, піднімають у гору народнього духа та скріпляють у нас віру в невмірущу силу народа,** що видає із себе таких знаменитих речників, таких великанів духа, як Микола Лисенко.

Лисенкова музика, так як поезія Шевченка, лучить в одну могутну цілість усі верстви суспільні і всі части українського народа. У творчій діяльности Лисенка здійснилися пророчі слова Шевченка: „Наша дума, наша пісня не вмре, не загине!"

Філярет Колесса.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

МІЛВОКІ, ВІС.

Союзовий Ювилей.

В неділю, дня 15. лютого ц. р. Товариство ім. Івана Франка, від. 103. У. Н. Союза гарно відсвяткував 25-літній ювилей свого існування. Свято розпочато, в 10. годині рано Службою Божою й панахидою за померших членів Товариства. Богослуження відправив місцевий священик о. П. Дармоць та виголосив принагідну проповідь, взиваючи вірних ставати у ряди нашої найкращої й найбагатшої інституції, Українського Народного Союза.

Опісля всі члени і гості, місцеві й з Шікаго, з Расін, Віс., зійшлися до церковної салі. Предсідник Тов. ім. Івана Франка, Григорій Дац, сказав коротку промову про ціль свята та запросив о. П. Дармоця отворити молитвою товариський спільний обід.

При прибраних столах засіли всі члени Товариства, Тов. „Вільна Україна", від. Укр. Нар. Помочі і всі гості, а поміж нас дорогі гості з Шікаго, головний контрольор У. Н. Союза, п. інж. С. Куропась з дружиною та п. Іван Когут з дружиною. При закінченню товариського обіду предсідник Г. Дац передав продовження Ювилейного Свята секретареві відділу Т. Барсукові. Він попросив, щоб присутні зложили датки на Американський Червоний Хрест. Збірка принесла $29.75.

По збірці секр. Т. Барсук пояснив, що звіту здаватись не буде від дня зорганізовання Товариства, бо такий звіт був читаний при 24. літній річниці Тов. ім. Івана Франка. Та буде прочитано загальні приходи й розходи, скільки на морґедж та позичці у членів і т. п. Товариська каса в добрім фінансовім стані. Секретар закликав, щоб старші вписували своїх дітей до Українського Народного Союза, бо це дуже вигідна асекурація, тому, що за діти дуже мало висилаться до Батька-Союза. На закінчення Т. Барсук сказав, що трьох молодих членів вже служить в американському війську, сповняючи свій патріотичний обовязок.

В день святочного ювилею, члени привитали нововступившого члена до Товариства й до Українського Народного Союза, о. Павла Дармоця.

Опісля сек. Т. Барсук запросив до слова головного контрольора У. Н. Союза п. інж. С. Куропася. Присутні привитали дорогого гостя і бесідника рясними оплесками. Інж. С. Куропась у своїй промові передав членам Товариства щирий привіт від головного уряду Українського Народного Союза та побажав доброго щастя та світлої і ліпшої будучности, а саме святкувати ще другий ювилей. Це свято показує, що 25 літ пройшли з великим успіхом для нашої організації для добра членів товариства, Українськоого Народного Союза та української громади в Мілвокі. Головний контрольор, інж. С. Куропась, пояснив всім присутним членам історію У. Н. Союза, та про ці запомоги, які вже видав Батько-Союз своїм членам. Він казав, що ціла господарка Українського Народного Союза є добре побудована, на міцних підставах та знаходиться в руках тих щирих працівників, яких вибрали самі члени. Він згадав рівнож за часопис „Свободу", що багато освідомляла наш український нарід в Америці та виховала його на щирих горожан Америки.

Дальше головний контрольор сказав, що кидається в очі брак молодих членів. Старші члени повинні подбати приєднання молоді в Союзові ряди. За його гарну промову нагороджено його грімкими оплесками.

Покликано ще до слова члена Н. Кудринського, бувшого секретаря Товариства. Він з щирою подякою завзивав всіх членів до дальшої праці для У. Н. Союза.

Опісля члени давали всякі запити головному контрольорови в ріжних справах У. Н. Союза, за урядників в минувших конвенціях і т. п. Інж. Куропась давав пояснюючі відповіді.

Секр. Барсук покликав гостя з Шікаго, п. Івана Когута, Він в короткій промові сказав, що найліпше в Мілвокі зорганізувати окремий відділ молодих членів. Тоді ті молоді члени булиб задоволені, що вони самі мають свою організацію. Представив, що в них, в Шікаго, такі відділи вже є зорганізовані й добре поступають вперед.

На кінець забрав слово місцевий парох о. П. Дармоць, який сказав, що є задоволений з членів У. Н. Союза, бо як на народній, так само й на церковній ниві виконують точно свої обовязки. Дякуючи урядови Товариства і членкиням за приготовання обіду і головному контрольорові У. Н. Союза, інж. С. Куропасеві за гарну промову, а гостям за присутність, він взивав до дальшої витревалої праці в користь Батька-Союза.

Святочний 25-літній ювилей Тов. ім. Івана Франка закінчено американським гимном "THE STAR SPANGLED BANNER", і українським „Ще не вмерла Україна". Потім весела забава продовжалася до пізної ночі.

Т. Барсук,
секр. від. 103., У. Н. Союза.

ЗГОЛОСИВСЯ ОДИНАЦЯТИЙ РАЗ. — Сержант Джан Долен, котрий живе в Іст Гемпстеді, на Лонг Айленді, рішив, на 64. році життя, що й ця війна не може обійтися без нього. Отже він зголосився в Ню Йорку до армії, цим разом одинацятий раз.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Допомагаймо А. Ч. Хрестови.

„Юкрейн Юніт фор ейд ту ди дистресд" відзивається через свою управу до молоді, щоб вставала в ряди цеї організації, як теж взиває громадянство, щоб засновувало такі допомогові відділи А. Ч. Хреста по всіх місцевостях.

УЖЕ НЕ БУДЕ БОЛІТИ.—11-літня Мейбел Том демонструє Фей Вонг, 8-літній китайській дівчині з Ню Йорку, як дається першу поміч у випадку покалічення голови. Обі вони належать до нюйорського відділу китайської групи пластунок, що звязаний з Церквою Всіх Народів.

Про себе відділ подає таке:

Відділ наш зреорґанізовано в серпні минулого року. Не багато нас, бо заледви коло пів сотні й то віком самих старших жінок. Місяць по реорґанізації подбали ми разом з іншими орґанізаціями про участь в параді „Бонделс оф Бритен". Уряджено концерт в користь А. Ч. Х., з якого з додатковими збірками передано $265. А. Ч. Хрестови дали ми в шиттю півтора тисячі годин. Ця робота дала кругло тисячу жіночих одягів. Коли в інших місцевостях вимагається 50 годин праці від членкині, то в Ню Йорку 150 годин. Це нас не страхає, бо нашим завданням доказати, що ми гідні свого імені.

ROCHESTER, N. Y.

Father and Son's Banquet

The St. Josaphat's Social Club will hold its fourth annual Father and Son's Banquet March 14, 1942 at St. Josaphat's Hall, 305 Hudson Avenue. This year an enjoyable evening is expected even though many boys have joined the armed forces and will be unable to participate in this affair. Proceeds will be donated to the American Red Cross.

The committee has arranged a program with short plays and songs. The speakers for this occasion will be Mr. Robert O'Toole, from the Red Cross, Mr. Carl Chamberlain, sports reporter from station W.S.A.Y., Mr. Al Sigl from the Rochester Times Union, and many others.

Mr. William Popowych will act as Chairman; Mr. William Hussar as Toastmaster.

АСТОРІЯ, Л. АЙ.

На Американський Червоний Хрест.

Треба признати, що в тих важких часах, що їх переживаємо, приємно взяти в руки нашу „Свободу" і поглянути, як де наші люди живуть, що думають, як поступають. А так є, що завжди можна знайти щось цікавого й такого, що розважає.

Тільки хотілосяб звернути увагу деяким людонькам, а теж і деяким орґанізаціям, щоб не робили великого шуму з такими „ювилеями", що то про них можна довідатись тільки те, скільки було смачних страв, що „аж столи вгинались", та що хтось „з патріотизму" зібрав пару долярів на радіо-програму... Знаю, як то тяжко редакторам таке викидати, але таки треба це робити, хочби як нарікали. Тепер такі часи в Америці, що не місце на такі забави, з яких нема поважнішої користи. Цеж край в боротьбі!

Та є в нас громади і орґанізації, що розуміють вагу часу і знають, як себе повести. До них належить і наша Асторійська громада. Докази цього є в дописах до „Свободи". Тепер тільки згадаю про „вечеринку", влаштовану в домівці Горожанського Клюбу нашою Асторійською Жіночою Громадою. Відбулась вона 14. лютого. Зібрано на ній $50 на Американський Червоний Хрест і гроші вже вислано на ту ціль. Це жертва на те, щоб улекшити терпіння ранених вояків чи інших жертв війни. Згадаю, що в проводі Жіночої Громади є такі пані: М. Явкиміцька, предсідниця, Е. Левицька, секретарка, А. Бобель, касієрка. Працює усе наше жіноцтво, а його праця увінчується з щораз кращим успіхом.

Але теж і „вусаті" сповнюють свої громадянські обовязки. Купують завзято Бонди Оборони і складають жертви на А. Ч. Хрест. А на „Свяченім" зберуть ще більше. Щасть Боже у дальшій праці!

Михайло Беля.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

МАГАНОЙ СИТІ, ПА. — Місячні збори Тов. Запорозька Січ, від. 305., відбудуться в неділю, 15. марта, в гали, де все, в 11:30 рано. Повинністю є кожного члена прийти на означений час і вирівнати свої залеглости. Довгуючі члени, як не прийдуть і не вирівнають своїх залеглостей, будуть викреслені з членства, бо відділова каса не є всилі засилати вкладок за ніаого. — М. Гентош, секр.

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288., відбудуться в неділю, 15. марта, в годині 1, попол., в Українській Ґали, 235 Карбон Стр. Уряд просить членів, щоби явилися на зборах, бо є важні справи до полагоджения. Рівнож проситься тих, що мають довги, щоби не затягали. — За уряд: Юрій Загвоцький, пр.; Дмитро Мушастий, кас.; Андрій Данилюк, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Місячні збори Тов. Подільська Січ, від. 8., відбудуться в неділю, 15. марта, в годині 2. пополудні, в сали Клюбу, 13 Вашингтон Стр. Проситься довгуючих членів явитися і вирівнати свої належитости, щоб не бути суспендований після ухвали Тов. — Василь Комар, пресд.; Василь Мандзій, секр.

ВЕСТБУРИ, Н. Й. — Місячні збори Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 267., відбудуться в суботу, 14. березня, в год. 8. вечором. Обовязком кожного члена є явитися на цих зборах, бо є важні річи до полагодження. Напоминається довгуючих членів вирівнати свої залеглости і платити вкладки точно кожного місяця, бо доварство на будуче за нікого вкладок не буде закладати. — К. Дідух, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Тов. Укр. Січи, від. 170., відбудуться в неділю, 15. березня, в годині 6. вечором, в У. Н. Домі, 181-183 Фліт ул. На ті збори кожний член повинен прийти і заплатити свої вкладки до У. Н. Союзу і до Тов. Січи. Під увагу тим членам, що платять річно свої вкладки до У. Н. Союзу: наколи такі члени занедбають за свій означений час, то відділова каса платить один місяць або два після ухвали річних зборів, бо річну вкладку відділова каса не може за жадних членів оплачувати. Проситься привести знайомих, щоби можна вписати їх у членя У. Н. Союзу. — Т. Наконечний, фін. секр., 16 Sanford Pl., Jersey City, N. J.

ГРІНПОЙНТ, Н. Й. — Квартальні збори Тов. Дністер, від. 310., відбудуться в суботу, 14. марта, 7:30 ввечір, під ч. 254 Френклин Стр., Проситься всіх членів, місцевих і позамісцевих, явитися на цих зборах. Напоминається довгуючих, щоби вирівнали свої вкладки, бо в противнім разі можуть бути суспендовані. — За уряд: М. Леньо, предс.; Н. Довгун, кас.; С. Пелехатий, секр.

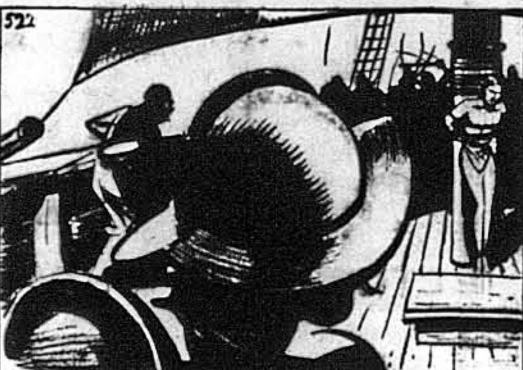
Мала ложечка цитринового соку, додана до малого горнятка чорної кави, приносить полекшу при жовчевій бігунці.

ПІДПИРАЙТЕ СВОЇХ БИЗНЕСМЕНІВ.

ТАРЗАН, ч. 522. Щастя й нещастя.

Боротьба шаліла мов морська хуртовина. Пірати та їх вороги змагалися на життя й смерть.

Тоді нечайно один паладинець побачив привязаного Тарзана, за якого король назначив велику нагороду. За живого або мертвого.

„Що за щастя" — заскреготав зубами. „Його голова варте великі маєтки. Ось тільки треба її стяти та віднести королеві!"

З киким вереском та жадобою крови паладинський вояк почав бігти в сторону безборонного Тарзана, щоб стяти йому голову.